

vi selv have forsømt saa uendelig meget i de forløbne 3 sidste Aar. Den højtærede Finansminister og Ministeriet burde være traadt til med den fulde Bevidsthed om, i hvilken Grad hele den selvstændige Statskredit beroede paa, at man kom ud af Systemskiftets Uføre, hvor snart man kom bort fra den uforsvarlige Finanshusholdning, der er ført, ved en grundig Reform ikke alene paa Besparelsesomraadet — hvor Besparelseskommissioner jo kunne trække Tiden ud uden videre Udbytte — men ogsaa paa Skatteomraadet. Jeg tror, at de Vanskeligheder, som nu optaarne sig omkring Finansministeren for at faa gennemført den sidste lille Afslutning for at faa Midler til at kunne slide sig igennem et Finansaar endnu uden at gøre større Statslaan, vilde have været for intet at regne, dersom Ministeriet var traadt til med den bestemte Villie: det er vor Opgave, vi ville sætte alt ind paa dette Punkt. Frygten for stakkels Danmarks Tilværelse og Fremtid var den Gang saa stor, og jeg tror, at Regeringen omtrent kunde have forlangt til begge Sider, baade hvad Besparelser og hvad Skatter angaar, hvad den vilde, i alt Fald det fuldt fornødne til at give Danmark igen den Anseelse, der tiltrænges for at være en Stat, der baade kan og vil holde sig selvstændig paa det finansielle Omraade. Vi have jo gamle Erindringer om, hvor længe det varer, inden en Stat og dens Beboere og næringsdrivende, efter at Staten har været bankerot, igen kunne komme paa ret Køl. Og naar man spørger om, hvad der bevirkede Kraket i 1814, spillede det efter min Mening en meget betydelig Rolle, at man den Gang eller fra Fortiden havde samlet hele Statens Indtægter, havde baseret Statskatterne alene paa et og det samme, Grundskatterne. Grundværdien gik ned, Muligheden for at betale forsvandt, og Staten maatte overtage store Jordarealer til Dækning af Skatten, ikke blot af Smaa- ejendomme — der for øvrigt vare bedst stillede, da de gerne havde et Gods, som betalte for dem —, men ogsaa for større Ejendomme lige op til Grevskaber, der gik fallit paa Skatteydelsen, saaledes var Forholdet. Det er Faren ved at lægge Vægten saa eksklusivt paa een Skattekilde. Men det turde vel hælde, at dersom man

vil følge Strømmen — jeg behøver jo ikke at sige, hvem der er Strømfører —, der gaar i Retning af at bringe al Skat ind under Begrebet: Skat efter Skatteevnen, det vil sige en direkte Skat paa Personerne, efter hvad de skønnes at være værd, saa antager jeg, at det er den ret sikre Vej til at gaa samme Vej, som man i 1814 gik af en anden Grund.

Min ærede Sidemand til højre (Falbe-Hansen), som jeg erkender at have lært noget af, og som jeg har glædet mig ved at være enig med i saa meget paa Skatteomraadet, vil vistnok fuldstændig give mig Ret i dette, at en Skattepolitik, der gaar ud paa at skære store Dele af Formuerne og bringe dem til at forsvinde og handle paa samme Maade overfor de store Erhverv, handler ilde mod Samfundet i det hele. Thi det ærede Medlem er ganske vist fuldkommen klar paa, hvad han vist ogsaa har doceret, at det, som vor Tids tilsyneladende glimrende Erhverv, baade Landbruget og andre Erhverv, have til Grundlag og Underlag, er Fortidens opsparede Arbejdsindtægt, kapitaliserede Indtægt. Det er det, der gør det muligt, at vi have kunnet komme saa langt. Man undergraver ligefrem sig selv og ødelægger Kapitalen og de store Erhverv.

Saa vender jeg mig atter til min gamle Lærer og Sidemand om et Punkt endnu, hvor vi ikke ere ganske enige. Han trøstede sig og andre med, at Stillingen her i Landet ikke er saa sort, som mange ere tilbøjelige til at se den; naar man ser med et frit Blik ud over det hele, faar man Indtrykket af, at Befolkningen trives vel, Erhvervene blomstre, nok sagt, det ser godt ud. Ja, dersom man kan nøjes med det, at det ser godt ud, kan nøjes med de smukke Bygninger, de tilsyneladende veldrevne Ejendomme o. s. v. o. s. v.! Men det, som det kommer an paa, er jo: Hvordan er Balancen, hvor mange af disse glimrende Fremtoninger ere i Virkeligheden ikke saaledes situerede, at de neppe nok ere de Penge værd, som staa i dem, saadan situerede, at Overskuddet af dem daarligt nok Aar efter Aar kan dække de umaadeligt voksende Skatter. Det tror jeg er Sandheden, og jeg tror, at hvis jeg maatte have Lov til at føre det ærede Medlem omkring, skulde jeg let kunne